

21994A1223(17)

L 336/214

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

1994 12 23

SUTARTIS DĖL INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ ASPEKTŲ, SUSIJUSIŲ SU PREKYBA

VALSTYBĖS NARĖS,

SIEKDAMOS sumažinti tarptautinės prekybos iškraipymus ir trukdymus ir atsižvelgdamos į būtinybę skatinti efektyvią ir tinkamą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, taip pat siekdamos užtikrinti, kad pačios intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo priemonės ir tvarka netaptų teisėtos prekybos kliūtimis;

PRIPAŽINDAMOS, jog tam tikslui reikia naujos tvarkos ir taisyklių, apimančių:

- a) pagrindinių GATT 1994 principų bei atitinkamų tarptautinių intelektinės nuosavybės sutarčių ar konvencijų taikomumą;
- b) atitinkamų standartų ir principų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisėmis prekyboje, jų apimtimi ir naudojimu, sukūrimą;
- c) efektyvių ir atitinkamų priemonių, skirtų intelektinės nuosavybės teisėmis prekyboje užtikrinti, atsižvelgiant į nacionalinių teisės sistemų skirtumus, sukūrimą;
- d) efektyvių ir neatidėliotinių procedūrų, įgalinančių daugiašaliu pagrindu išvengti ginčų tarp Vyriausybių ir juos spręsti, sukūrimą;
- e) pereinamojo laikotarpio susitarimus, kuriais siekiama visapusiškai pasinaudoti derybų rezultatais;

PRIPAŽINDAMOS daugiašalės principų, taisyklių ir metodų sistemos reikalingumą kovai su tarptautine prekyba suklastotomis prekėmis;

PRIPAŽINDAMOS, kad intelektinės nuosavybės teisės yra privačios teisės;

PRIPAŽINDAMOS valstybės politikos nacionalinių sistemų, skirtų intelektinės nuosavybės apsaugai, pagrindinius tikslus, įskaitant plėtros ir technologijų tikslus;

taip pat PRIPAŽINDAMOS mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių specifinius poreikius, kuriems tenkinti reikia kuo lanksčiau įgyvendinti įstatymus ir kitus teisės aktus šalies viduje, kad jos galėtų sukurti tvirtą ir gyvybingą technologinę bazę;

PABRĖŽDAMOS įtampos mažinimo svarbą, stiprinant išipareigojimus spręsti ginčus dėl intelektinės nuosavybės su prekyba susijusiais klausimais daugiašalėmis procedūromis;

SIEKDAMOS sukurti tarpusavio paramos santykius tarp PPO ir Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (toliau šioje Sutartyje – WIPO – *World Intellectual Property Organization*), taip pat kitų atitinkamų tarptautinių organizacijų;

SUSITARIA:

I DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS IR PAGRINDINIAI PRINCIPAI

1 straipsnis

Įsipareigojimų pobūdis ir apimtis

1. Valstybės narės įgyvendina šios Sutarties nuostatas. Valstybės narės gali, bet neprivalo, savo įstatymuose numatyti didesnę

apsaugą, negu reikalauja ši Sutartis, su sąlyga, kad tokia apsauga neprieštarautų šios Sutarties nuostatoms. Valstybės narės savo teisės sistemoje ir praktikoje gali nustatyti atitinkamą šios Sutarties nuostatų vykdymo būdą.

2. Šioje Sutartyje terminas „intelektinė nuosavybė“ taikomas visoms intelektinės nuosavybės kategorijoms, esančioms II dalies 1–7 skyrių objektu.

3. Valstybės narės šioje Sutartyje numatytą režimą taiko kitų valstybių narių nacionaliniams subjektams ⁽¹⁾. Konkrečios intelektinės nuosavybės teisės atžvilgiu kitų valstybių narių nacionaliniai subjektai turi būti suprantami kaip fiziniai ar juridiniai asmenys, atitinkantys kriterijus, pagal kuriuos gali gauti apsaugą, numatytą Paryžiaus konvencijoje (1967), Berno konvencijoje (1971), Romos konvencijoje ir Intelektinės nuosavybės sutartyje dėl integralinių mikroschemų, esantys iš PPO valstybių narių prisijungusių prie tų konvencijų ⁽²⁾. Bet kuri valstybė narė, naudodamasi galimybėmis, numatytomis Romos konvencijos 5 straipsnio 3 dalyje arba 6 straipsnio 2 dalyje, tose nuostatose numatyta tvarka pateikia pranešimą Tarybai dėl Intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba („TRIPS tarybai“).

2 straipsnis

Intelektinės nuosavybės konvencijos

1. Dėl šios Sutarties II, III ir IV dalių, valstybės narės laikosi Paryžiaus konvencijos (1967) 1–12 straipsnių ir 19 straipsnio.

2. Jokios šios Sutarties I–IV dalių nuostatos nesumažina išpareigojimų, kuriuos gali viena kitai turėti valstybės narės pagal Paryžiaus konvenciją, Berno konvenciją, Romos konvenciją ir Intelektinės nuosavybės sutartį dėl integralinių mikroschemų.

⁽¹⁾ Šioje Sutartyje „nacionalinių subjektų“ terminas, jeigu PPO valstybė narė sudaro atskirą muitinės teritoriją, reiškia fizinius ar juridinius asmenis, kurie yra nuolatiniai šalies gyventojai arba kurie toje muitinės teritorijoje turi realiai veikiančią gamybos ar prekybos įmonę.

⁽²⁾ Šioje Sutartyje „Paryžiaus konvencija“ yra Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos; „Paryžiaus konvencija (1967)“ yra 1967 m. liepos 14 d. šios konvencijos Stokholmo aktas. „Berno konvencija“ yra Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos; „Berno konvencija (1971)“ yra šios konvencijos 1971 m. liepos 24 d. Paryžiaus aktas. „Romos konvencija“ yra Tarptautinė konvencija dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančių organizacijų apsaugos, kuri buvo priimta 1961 m. spalio 26 d. Romoje. „Intelektinės nuosavybės sutartis dėl integralinių mikroschemų“ (IPIC Sutartis) yra Intelektinės nuosavybės sutartis dėl integralinių mikroschemų, priimta 1989 m. gegužės 26 d. Vašingtone. „PPO sutartis“ reiškia PPO steigimo sutartį.

3 straipsnis

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena valstybė narė kitų valstybių narių nacionaliniams subjektams taiko ne mažiau palankų režimą nei tas, kurį ji taiko savo pačios nacionaliniams subjektams intelektinės nuosavybės apsaugos ⁽³⁾ atžvilgiu, su išimtimis, jau numatytomis atitinkamai Paryžiaus konvencijoje (1967), Berno konvencijoje (1971), Romos konvencijoje ar Intelektinės nuosavybės sutartyje dėl integralinių mikroschemų. Atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančių organizacijų atžvilgiu šis išpareigojimas taikomas tik teisių, kurios numatytos šioje Sutartyje, atžvilgiu. Bet kuri valstybė narė, naudodamasi galimybėmis, numatytomis Berno konvencijos (1971) 6 straipsnyje arba Romos konvencijos 16 straipsnio 1 dalies b punkte, tose nuostatose numatyta tvarka pateikia pranešimą TRIPS tarybai.

2. Valstybės narės teismo ir administracinio proceso atžvilgiu gali pasinaudoti šio straipsnio 1 dalyje leidžiamomis išimtimis, įskaitant adresą korespondencijai ar agento valstybės narės jurisdikcijoje nurodymą, tik tada, kai tokios išimties būtinos įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie neprieštarauja šios Sutarties nuostatoms, laikymosi užtikrinimui ir kai tokių išimčių taikymu slapčia nevaržoma prekyba.

4 straipsnis

Didžiausio palankumo režimas

Dėl intelektinės nuosavybės apsaugos, valstybė narė bet kurios kitos šalies nacionaliniams subjektams teikiamą pranašumą, palankumą, privilegiją ar imunitetą turi taikyti nedelsiant ir besąlygiškai visų kitų valstybių narių piliečiams. Šio išpareigojimo išimtis yra pranašumas, palankumas, privilegija ar imunitetas, kuriuos valstybė narė suteikė:

- a) pagal tarptautines sutartis dėl bendro pobūdžio teisinės pagalbos ar teisėsaugos, tiesiogiai nesusijusias su intelektinės nuosavybės apsauga;
- b) pagal Berno konvencijos (1971) ar Romos konvencijos nuostatas, leidžiančias, kad taikomas režimas būtų ne nacionalinis, o remtųsi kitoje šalyje taikomu režimu;

⁽³⁾ 3 ir 4 straipsniuose „apsauga“ apima tuos dalykus, kurie daro poveikį intelektinės nuosavybės teisėms, jų įgijimui, apimčiai, išsaugojimui ir užtikrinimui, taip pat tuos dalykus, kurie daro poveikį intelektinės nuosavybės teisių naudojimui, atskirai aptariamam šioje Sutartyje.

- c) šia Sutartimi nenumatyty atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančių organizacijų teisių atžvilgiu;
- d) pagal tarptautines sutartis, susijusias su intelektinės nuosavybės apsauga, kurios įsigaliojo iki įsigaliojant PPO Sutarčiai, su sąlyga, kad apie tą sutartį yra pranešta TRIPS tarybai ir kad jomis nepagrįstai ar nepateisinamai nediskriminuojami kitų valstybių narių piliečiai.

5 straipsnis

Daugiašalės sutartys dėl apsaugos įgijimo ar išsaugojimo

Įsipareigojimai, numatyti pagal 3 ir 4 straipsnius, netaikomi procedūroms, numatytoms daugiašalėse, su intelektinės nuosavybės teisių įgijimu ir išsaugojimu susijusiose sutartyse, kurios sudaromos globojant WIPO.

6 straipsnis

Išnaudojimas

Ginčų sprendimui pagal šią Sutartį, atsižvelgiant į 3 ir 4 straipsnius, jokios šios Sutarties nuostatos negali būti naudojamos sprendžiant klausimą dėl intelektinių nuosavybės teisių išnaudojimo.

7 straipsnis

Tikslai

Intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir užtikrinimas turėtų prisidėti prie technologijų inovacijos skatinimo ir technologijų perdavimo bei platinimo, duoti abipusę naudą technologinių žinių kūrėjams ir vartotojams tokiu būdu, kuris skatintų socialinę bei ekonominę gerovę ir subalansuotų teises ir pareigas.

8 straipsnis

Principai

1. Valstybės narės gali, rengdamos ar taisydamos savo įstatymus ir kitus teisės aktus, priimti priemones, reikalingas visuomenės sveikatos ir mitybos apsaugai bei skatinti visuomenės sluoksnių domėjimąsi gyvybiškai svarbiais reikalais, siekiant jų socialinės ekonominės ir technologinės plėtotos, su sąlyga, kad šios priemonės atitiktų šios Sutarties nuostatas.

2. Kad būtų užkirstas kelias teisių turėtojų piktnaudžiavimui intelektinės nuosavybės teisėmis arba praktikai, nepagrįstai ribojančiai prekybą ar darančiai neigiamą poveikį tarptautiniam technologijų perdavimui, gali būti reikalingos atitinkamos priemonės su sąlyga, kad jos atitiktų šios Sutarties nuostatas.

II DALIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ, JŲ APIMTIES IR NAUDOJIMO STANDARTAI

1 skyrius

Autorių teisės ir gretutinės teisės

9 straipsnis

Sąsaja su Berno konvencija

1. Valstybės narės laikosi Berno konvencijos (1971) 1–21 straipsnių ir jos priedo. Tačiau valstybės narės pagal šią Sutartį neturi teisių nei įsipareigojimų tų teisių, kurias suteikia tos konvencijos 6bis straipsnis arba iš kurio tos teisės kyla, atžvilgiu.

2. Autorių teisių apsauga teikiama ne idėjoms, procedūroms, veikimo būdams ar matematinėms koncepcijoms, o jų išraiškai.

10 straipsnis

Kompiuterių programos ir duomenų bazės

1. Pagal Berno konvenciją (1971) kompiuterinės programos, pradinės ir dalykinės, turi būti saugomos kaip literatūros kūriniai.

2. Duomenų ar kitokios medžiagos rinkiniai, mašinos skaitoma ar kitokia forma, kurie dėl turinio pasirinkimo ar išdėstymo yra intelektiniai kūriniai, turi būti saugomi kaip intelektiniai kūriniai. Tokia apsauga, kuri netaikoma patiems duomenims ar kitokiai medžiagai, neturi pažeisti jokių autorių teisių, ginančių tuos duomenis ar kitokią medžiagą.

11 straipsnis

Nuomos teisės

Bent kompiuterinių programų ir kinematografijos kūrinių atžvilgiu valstybės narės suteikia autoriams ir jų teisių perėmėjams teisę leisti ar uždrausti nuomoti visuomenei komerciniais tikslais

jų autorių teisių ginamų kūrinių originalus ar kopijas. Valstybė narė turi būti atleidžiama nuo tokio išipareigojimo kinematografijos kūrinių atžvilgiu, nebent dėl tokios nuomos vyktų tų kūrinių masinis kopijavimas, kuris darytų materialinę žalą išimtinėi dauginimo teisei, kuri toje valstybėje narėje suteikiama autoriams ir jų teisių perėmėjams. Kompiuterinių programų atžvilgiu šis išipareigojimas netaikomas nuomai, kai pati programa nėra esminis nuomos objektas.

12 straipsnis

Apsaugos galiojimo terminas

Kai kitokio, ne fotografijos ar taikomojo meno kūrinio apsaugos galiojimo terminas apskaičiuojamas ne fizinio asmens gyvenimo trukmės pagrindu, toks terminas turi būti ne mažesnis kaip 50 metų, skaičiuojant nuo kalendorinių metų po publikavimo su autoriaus leidimu pabaigos, arba, jeigu kūrinys nebuvo publikuotas per 50 metų nuo jo sukūrimo, – ne mažesnis kaip 50 metų nuo kalendorinių metų, kai jis buvo sukurtas, pabaigos.

13 straipsnis

Apribojimai ir išimtys

Tam tikrais atskirais atvejais valstybės narės išimtinėms teisėms įveda apribojimus ar išimtis, kurie neprieštarauja normaliam kūrinio naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.

14 straipsnis

Atlikėjų, fonogramų (garso įrašų) gamintojų ir transliuojančių organizacijų apsauga

1. Įrašydami savo atlikimą į fonogramą, atlikėjai turi galimybę neleisti vykti šiems veiksams, jeigu jie vyksta be jų leidimo: įrašyti dar neįrašytą savo atlikimą ir tiražuoti atlikimo įrašą. Atlikėjai taip pat turi galimybę neleisti vykti šiems veiksams, kai jie vyksta be jų leidimo: transliuoti bevielėmis priemonėmis ir kitaip viešai perduoti atlikimą.

2. Fonogramų gamintojai turi teisę leisti ar uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai tiražuoti savo fonogramas.

3. Transliuojančios organizacijos turi teisę uždrausti šiuos veiksmus, jeigu jie vykdomi be jų leidimo: įrašyti jų laidas, tiražuoti įrašus ir bevielėmis priemonėmis retransliuoti laidas, taip pat transliuoti laidas visuomenei per televiziją. Kai valstybės narės transliuojančioms organizacijoms tokių teisių nesuteikia, pagal Berno konvencijos (1971) nuostatas jos numato galimybę platinamo dalyko autorių teisių savininkams neleisti vykti aukščiau išvardytiems veiksams.

4. Kompiuterinių programų atžvilgiu 11 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis* fonogramų gamintojams ir visiems kitiems teisių turėtojams, kaip numatyta valstybės narės teisėje. Jeigu 1994 metų balandžio 15 dieną valstybėje narėje galioja teisingo atlyginimo už fonogramų nuomą teisės turėtojams sistema, ji gali galioti toliau su sąlyga, kad fonogramų komercinė nuoma nepadarys materialinės žalos išimtinėms teisių turėtojų tiražavimo teisėms.

5. Šia Sutartimi atlikėjams ir fonogramų gamintojams teikiama apsauga negali būti trumpesnė kaip 50 metų, skaičiuojant nuo kalendorinių metų, kuriais buvo padarytas įrašas ar atlikimas, pabaigos. Šio straipsnio 3 dalimi teikiama apsauga negali būti trumpesnė kaip 20 metų nuo kalendorinių metų, kuriais įvyko transliacija, pabaigos.

6. Bet kuri valstybė narė dėl šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalimis suteiktų teisių gali numatyti sąlygas, apribojimus, išimtis ir išlygas, kiek tai leidžiama pagal Romos konvenciją. Tačiau Berno konvencijos (1971) 18 straipsnio nuostatos taip pat taikomos *mutatis mutandis* atlikėjų ir fonogramų gamintojų teisėms į fonogramas.

2 skyrius

Prekių ženklai

15 straipsnis

Saugotinas objektas

1. Bet koks žymuo ar žymenų kombinacija, pagal kuriuos vienos įmonės prekes ar paslaugas galima atskirti nuo kitos įmonės prekių ar paslaugų, laikomi galinčiais sudaryti prekės ženklą. Tokius žymenis, ypač žodžius, į kuriuos įeina asmenvardžiai, raidės, skaitmenys, vaizdiniai elementai ir spalvų kombinacijos, taip pat bet kokią tų žymenų kombinaciją turi būti leista registruoti kaip prekių ženklus. Kai žymenis nėra tiek būdingi, kad pagal juos būtų galima atskirti atitinkamas prekes ar paslaugas, valstybės narės numato, kad įregistravimas priklauso nuo atpažinimo/skirtingumo, kuris įgytas tuos žymenis naudojant. Valstybės narės kaip įregistravimo sąlygos gali reikalauti, kad žymenis būtų vizualiai suvokiami.

2. Šio straipsnio 1 dalis neturi būti suprantama kaip neleidžianti valstybei narei atmesti prekės ženklo registravimą kitais pagrindais, su sąlyga, kad tie kiti pagrindai nepažeistų Paryžiaus konvencijos (1967) nuostatų.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad registruojamumas priklauso nuo ženklo naudojimo. Tačiau faktiškas prekės ženklo naudojimas neturi būti paraiškos ženkliui registruoti pateikimo sąlyga. Paraiška neturi būti atmesta tik tuo pagrindu, kad prekės ženklas nebuvo panaudotas, kaip ketinta, per trejų metų laikotarpį nuo paraiškos padavimo dienos.

4. Prekių ar paslaugų, kurioms bus taikomas prekės ženklas, pobūdis jokių būdu neturi trukdyti įregistruoti prekės ženklą.

5. Valstybės narės skelbia kiekvieną prekės ženklą arba prieš jo įregistravimą, arba tuoj po jo įregistravimo ir sudaro atitinkamas sąlygas pateikti prašymus dėl registravimo panaikinimo. Be to, valstybės narės gali suteikti galimybę pareikšti protestą dėl prekės ženklo įregistravimo.

16 straipsnis

Suteikiamos teisės

1. Įregistruoto prekės ženklo savininkas turi išimtinę teisę neleisti jokiai trečiajai šaliai, neturinčiai savininko sutikimo, naudoti prekyboje tapačius arba panašius žymenis prekėms ar paslaugoms, kurie yra tapatus ar panašūs į tuos, kuriais buvo užregistruotas prekės ženklas, jei toks naudojimas keltų pavojų painioti. Tuo atveju, kai tapatus žymuo naudojamas tapačioms prekėms ar paslaugoms, turi būti daroma prielaida dėl pavojaus supainioti. Aukščiau apibūdintos teisės nei menkina ankstesnių teisių, nei daro įtakos valstybių narių galimybei suteikti teises ženklo naudojimo pagrindu.

2. Paryžiaus konvencijos (1967) 6bis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas paslaugoms. Valstybės narės, nustatydamos, ar prekės ženklas plačiai žinomas, atsižvelgia į tai, kiek žinių apie tą prekės ženklą turi atitinkamas visuomenės sluoksnis, įskaitant žinias atitinkamoje valstybėje narėje, kurios buvo gautos reklamuojant prekės ženklą.

3. Paryžiaus konvencijos (1967) 6bis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas prekėms ar paslaugoms, kurios nėra panašios į tas, kurių atžvilgiu yra įregistruotas prekės ženklas, su sąlyga, kad to prekės ženklo naudojimas tų prekių ar paslaugų atžvilgiu rodytų ryšį tarp tų prekių ar paslaugų ir registruoto prekės ženklo savininko, ir su sąlyga, kad, taip tą ženklą naudojant, gali būti pažeisti registruoto prekės ženklo savininko interesai.

17 straipsnis

Išimtytys

Valstybės narės gali numatyti tokias ribotas išimtis teisėms, kurias suteikia prekės ženklas, kai, pavyzdžiui, aiškiai vartojami apibūdinimo terminai, su sąlyga, kad tokiose išimtyse atsižvelgiama į teisėtus prekės ženklo savininko ir trečiųjų šalių interesus.

18 straipsnis

Apsaugos galiojimo terminas

Pradinė prekės ženklo registracija bei kiekviena atnaujinta registracija galioja ne trumpiau kaip septynerius metus. Prekės ženklo registracija atnaujinama be apribojimų.

19 straipsnis

Naudojimo reikalavimas

1. Jeigu registracijai išlaikyti reikalaujama prekės ženklą naudoti, registracija gali būti panaikinta, tik jeigu prekės ženklas be pertraukos buvo nenaudojamas ne mažiau kaip trejus metus, jeigu prekės ženklo savininkas neįrodo, kad buvo svarių priežasčių, kurios trukdė naudoti prekės ženklą. Aplinkybės, atsiradusios nepriklausomai nuo prekės ženklo savininko valios, kurios trukdo naudoti prekės ženklą, pavyzdžiui, importo suvaržymai ar kitokie Vyriausybės keliami reikalavimai prekių ženklais apsaugotoms prekėms ar paslaugoms, turi būti pripažįstamos svariomis nenaudojimo priežastimis.

2. Jeigu kitas asmuo, kontroliuojamas savininko, naudoja prekės ženklą, tai toks naudojimas turi būti pripažįstamas prekės ženklo naudojimu, siekiant išsaugoti registraciją.

20 straipsnis

Kiti reikalavimai

Prekės ženklo naudojimas prekyboje neturi būti nepateisinamai apsunkintas tokiais specialiais reikalavimais kaip naudojimas su kitu prekės ženklu, naudojimas tam tikra forma ar būdu, dėl kurio pagal jį nebūtų galima atskirti vienos įmonės prekių ar paslaugų nuo kitos įmonės prekių ar paslaugų. Tai netrukdo reikalauti, kad būtų naudojamas prekės ženklas, identifikuojantis prekes ar paslaugas gaminančią įmonę, kartu su tuo ženklu, bet nesusiejant jos su tuo prekės ženklu, kuris išskiria tos įmonės specifines prekes ar paslaugas.

21 straipsnis

Licencijavimas ir perdavimas

Valstybės narės gali numatyti prekių ženklų licencijavimo ir perdavimo sąlygas, nors suprantama, kad privalomas prekių ženklų licencijavimas (priverstinės licencijos) yra neleidžiamas ir kad užregistruoto prekės ženklo savininkas turi teisę perduoti prekės ženklą kartu su perduodamu verslu arba be jo, kuriam priklauso prekės ženklas.

3 skyrius

Geografinės nuorodos

22 straipsnis

Geografinių nuorodų apsauga

1. Šioje Sutartyje geografinės nuorodos yra nuorodos, iš kurių galima nustatyti, ar prekė yra kilusi iš valstybės narės teritorijos, ar iš tos teritorijos rajono ar vietovės, kai tos prekės kokybė, reputacija ar kiti ypatumai iš esmės yra priskirtini jos geografinės kilmės vietai.

2. Geografinių nuorodų atžvilgiu valstybės narės suinteresuotojoms šalims numato teisėtas priemones, kad būtų galima išvengti:

- a) naudojimo priemonių prekei nurodyti ar ją pristatyti, kurios nurodo ar leidžia suprasti, kad aptariamoji prekė yra kilusi iš kitos geografinės srities, o ne iš tikrosios kilmės vietos, taip, kad visuomenė klaidinama dėl geografinės prekės kilmės;
- b) bet kokio nuorodos naudojimo, kuris yra nesąžiningos konkurencijos veiksmas, kaip ji suprantama pagal Paryžiaus konvencijos (1967) 10bis straipsnį.

3. Valstybė narė *ex officio*, jeigu tai leidžia jos teisės aktai, arba jeigu to prašo suinteresuotoji valstybė, atsisako registruoti arba pripažįsta negaliojančia registraciją prekės ženklo, kuriame yra arba kurį sudaro geografinė nuoroda prekių, kilusių ne iš nurodytos teritorijos, jeigu tokių prekių nuorodos prekės ženkle yra klaidinančios visuomenę toje valstybėje narėje dėl tikrosios jų kilmės vietos.

4. Pagal šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalis apsauga turi būti nukreipta prieš geografinę nuorodą, kuri, nors paraidžiui teisingai nurodo teritoriją, rajoną ar vietovę, iš kurios kilusios prekės, neteisingai teigia visuomenei, kad tos prekės kilusios iš kitos teritorijos.

23 straipsnis

Papildoma vyno ir stipriųjų alkoholinių gėrimų geografinių nuorodų apsauga

1. Kiekviena valstybė narė numato suinteresuotoms šalims teisėtas priemones, kad išvengtų vynu identifikuojančios geografinės nuorodos naudojimo vynamis, kilusiems ne iš tos vietovės, kuri nurodyta minimoje geografinėje nuorodoje, arba stipriųjų alkoholinių gėrimus identifikuojančios geografinės nuorodos naudojimo stipriųjų alkoholiniams gėrimams, kilusiems ne iš tos vietovės, kuri nurodyta minimoje geografinėje nuorodoje, net jeigu tikroji prekių kilmė yra nurodyta arba geografinė nuoroda yra vartojama vertime arba kartu vartojami tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar pan ⁽¹⁾.

2. Vynų prekės ženklo, kuriame yra arba kurį sudaro vynu identifikuojanti geografinė nuoroda, arba stipriųjų alkoholinių gėrimų prekės ženklo, kuriame yra arba kurį sudaro stipriųjų alkoholinių gėrimus identifikuojanti geografinė nuoroda, registruoti neturi būti leidžiama arba jo registracija turi būti panaikinama *ex officio*, jeigu tai daryti leidžia valstybės narės teisės aktai arba to prašo suinteresuotoji šalis, kai vynu ar stipriųjų alkoholinių gėrimų kilmė yra kitokia.

3. Jei vynu geografinės nuorodos homoniminės, tai apsauga turi būti teikiama kiekvienai nuorodai, kaip nurodyta 22 straipsnio 4 dalyje. Kiekviena valstybė narė nustato praktines sąlygas, pagal kurias viena nuo kitos bus atskiriamos homoniminės nuorodos, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti teisingą režimą atitinkamiems gamintojams ir į tai, kad nebūtų klaidinami vartotojai.

4. Siekiant palengvinti vynu geografinių nuorodų apsaugą, TRIPS taryboje turi įvykti derybos dėl daugiašalės vynu geografinių nuorodų pranešimo ir registravimo sistemos sukūrimo, kuri būtų tinkama apsauga valstybėms narėms, dalyvaujančioms tokioje sistemoje.

24 straipsnis

Tarptautinės derybos. Išimties

1. Valstybės narės sutaria pradėti derybas, skirtas didinti atskirų geografinių nuorodų apsaugą pagal 23 straipsnį. Valstybė narė neturi remtis toliau išdėstytą šio straipsnio 4–8 dalių nuostatomis atsisakydama vesti derybas arba sudarydama dvišales ar daugiašales sutartis. Tokių derybų kontekste valstybės narės turi būti pasirengusios svarstyti tolesnį šių nuostatų taikomumą atskiroms

(1) Nepažeisdamos 42 straipsnio pirmojo sakinio, valstybės narės gali užtikrinti šių išpareigojimų vykdymą administracinėmis priemonėmis.

geografinėms nuorodom, kurių naudojimas buvo tokių derybų objektas.

2. TRIPS taryba peržiūri, kaip taikomos šio skyriaus nuostatos; pirmoji tokia peržiūra turi vykti per dvejus metus nuo PPO Sutarties įsigaliojimo. Tarybos dėmesys gali būti atkreiptas į viską, kas turi įtakos išpareigojimų pagal šias nuostatas vykdymui; Taryba, gavusi valstybės narės prašymą, konsultuojasi su kita valstybe nare ar valstybėmis narėmis tuo klausimu, dėl kurio buvo neįmanoma rasti patenkinamo sprendimo per dvišales ar keliašales konsultacijas tarp atitinkamų valstybių narių. Taryba imasi tokių veiksmų, dėl kurių gali būti susitariama, kad palengvintų šio skyriaus veikimą ir paremtų jo tikslus.

3. Įgyvendindama šį skyrių, valstybė narė nesumažina geografinių nuorodų, buvusių toje valstybėje narėje prieš pat įsigaliojant PPO Sutartčiai, apsaugos.

4. Jokios šio skyriaus nuostatos nedraudžia valstybei narei toliau ar panašiai naudoti kitos valstybės narės atitinkamas vynų ar stiprių alkoholinių gėrimų geografines nuorodas, kurias prekėms ar paslaugoms taiko kurie nors jos nacionaliniai subjektai ar nuolatiniai gyventojai, kurie tos valstybės narės teritorijoje tų pačių ar susijusių prekių ar paslaugų atžvilgiu nenutrūkstamai naudojo tą geografinę nuorodą arba a) ne mažiau kaip 10 metų iki 1994 metų balandžio 15 dienos, arba b) sąžiningai iki tos dienos.

5. Jeigu prekės ženklas buvo taikomas ar įregistruotas sąžiningai arba jeigu teisės į prekės ženklą buvo įgytos sąžiningai jį naudojant:

a) arba iki šių nuostatų taikymo toje valstybėje narėje, kaip apibrėžta VI dalyje,

b) arba iki įvedant geografinės nuorodos apsaugą jos kilmės šalyje,

priemonės, kurios priimamos tam, kad būtų įgyvendintas šis skyrius, nesumažina prekės ženklo galimybės būti įregistruotam ar jo registracijos galiojimo, arba teisės naudoti prekės ženklą tokiu pagrindu, jog toks prekės ženklas yra tapatus geografinėi nuorodai arba į ją panašus.

6. Jokios šio skyriaus nuostatos nereikalauja, jog valstybė narė taikytų savo nuostatas kurios nors kitos valstybės narės geografinės nuorodos atžvilgiu prekėms ar paslaugoms, kurių atitinkama nuoroda yra įprastinis bendrinis pavadinimas, kuriuo tokios

prekės ar paslaugos vadinamos tos valstybės narės teritorijoje. Jokios šio skyriaus nuostatos nereikalauja iš valstybės narės taikyti savo nuostatas kurios nors kitos valstybės narės geografinės nuorodos atžvilgiu vyno gaminiams, kurių atitinkama nuoroda yra identiška įprastiniam vynuogių rūšies, augančios tos valstybės narės teritorijoje, pavadinimui PPO Sutarties įsigaliojimo dieną.

7. Valstybė narė gali numatyti, kad kiekvienas prašymas pagal šį skyrių, susijęs su prekės ženklo naudojimu ar registracija, turi būti pateiktas per penkerius metus nuo tada, kai toje valstybėje narėje tapo plačiai žinoma apie neteisėtą apsaugomos nuorodos panaudojimą, arba nuo tada, kai prekės ženklas buvo įregistruotas toje valstybėje narėje, su sąlyga, kad tas prekės ženklas buvo paskelbtas iki tos dienos, jeigu ta diena buvo anksčiau negu tapo plačiai žinoma apie neteisėtą panaudojimą, su sąlyga, kad geografinė nuoroda nėra naudojama ar įregistruota nesąžiningai.

8. Šio skyriaus nuostatos jokia būdu nepažeidžia jokio asmens teisių naudoti prekyboje to asmens pavardę arba to asmens verslo pirmtako pavardę, išskyrus tuos atvejus, kai ta pavardė naudojama taip, jog klaidina visuomenę.

9. Pagal šią Sutartį neturi būti išpareigojimo ginti geografines nuorodas, kurios neturi ar neteko apsaugos savo kilmės šalyje arba kurios toje šalyje daugiau nebenaudojamos.

4 skyrius

Pramoninis dizainas

25 straipsnis

Reikalavimai apsaugai

1. Valstybės narės numato apsaugą tokiam nepriklausomai sukurtam pramoniniam dizainui, kuris yra naujas arba originalus. Valstybės narės gali numatyti, kad dizainas gali ir nebūti naujas ar originalus, jeigu jis labai nesiskiria nuo žinomo dizaino ar žinomo dizaino požymių kombinacijų. Valstybės narės gali numatyti, kad tokia apsauga netaikoma dizainui, kuris padiktuotas iš esmės techninių ar funkcinių sumetimų.

2. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad reikalavimai tekstilės modelių apsaugai, ypač jų sąnaudų, tyrimo ar paskelbimo atžvilgiu, nepagrįstai netrukdo siekti tokios apsaugos ir ją gauti. Valstybės narėms suteikiama laisvė, ar vykdyti šį išpareigojimą pasirenkant pramoninio dizaino įstatymą ar autoriinių teisių įstatymą.

26 straipsnis

Apsauga

1. Saugomo pramoninio dizaino savininkas turi teisę neleisti trečiajai šaliai, neturinčiai savininko sutikimo, gaminti, pardavinėti ar importuoti gaminius, tokio dizaino, kuris yra saugomo dizaino kopija arba žymia dalimi kopija, jei tai daroma komerciniais tikslais.

2. Valstybės narės gali numatyti ribotas išimtis pramoninio dizaino apsaugai, su sąlyga, kad tokios išimtys nepagrįstai neprieštaruoja normaliam ginamo pramoninio dizaino panaudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų ginamo dizaino savininko interesų, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų šalių interesus.

3. Apsaugą galima gauti ne trumpesiam kaip 10 metų laikotarpiui.

5 skyrius

Patentai

27 straipsnis

Patentuotinas objektas

1. Pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas yra patentuojami visokie visų technologijos sričių išradimai, produktai ar procesai tik jeigu jie yra nauji, išradimo lygio ir gali būti pritaikomi pramonei ⁽¹⁾. Pagal 65 straipsnio 4 dalį, 70 straipsnio 8 dalį ir šio straipsnio 3 dalį turi būti leidžiama gauti patentą ir naudotis patento teisėmis nepriklausomai nuo išradimo vietos, technologijos srities ir nepriklausomai nuo to, ar produktai importuojami, ar gaminami šalyje.

2. Valstybės narės gali nepatentuoti išradimų, kurie jų teritorijoje neleidžiami naudoti komercijoje, siekiant apsaugoti *ordre public* ar moralę, įskaitant žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybę ar sveikatą apsaugą, arba norint išvengti rimto pakenkimo aplinkai, su sąlyga, kad toks sprendimas nepatentuoti nėra priimamas tik todėl, kad tokių išradimų naudojimas pagal tų valstybių narių teisę yra draudžiamas.

⁽¹⁾ Šiame straipsnyje terminus „išradimo lygis“ ir „gali būti pritaikomi pramonei“ valstybė narė gali vartoti kaip atitinkamų terminų „neakivaizdus“ ir „naudingas“ sinonimus.

3. Valstybės narės gali taip pat laikyti nepatentuotinais:

- a) diagnostinius, terapinius ir chirurginius metodus žmonių ar gyvūnų gydymui;
- b) augalus ir gyvūnus, išskyrus mikroorganizmus, ir iš esmės biologinius augalų ar gyvūnų išvedimo procesus, išskyrus nebiologinius bei mikrobiologinius procesus; tačiau valstybės narės numato apsaugą augalų veislėms patentais arba efektyvia *sui generis* sistema, arba bet kokia aukščiau išvardintųjų kombinacija; šio punkto nuostatos turi būti peržiūrėtos praėjus ketveriems metams po PPO Sutarties įsigaliojimo dienos.

28 straipsnis

Suteikiamos teisės

1. Patentas suteikia jo savininkui šias išimtinės teises:

- a) kai patento objektas yra produktas, trečiosioms šalims, neturinčioms savininko leidimo, neleisti: gaminti, naudoti, siūlyti pardavimui, pardavinėti arba šiems tikslams importuoti ⁽²⁾ tą produktą;
- b) kai patento objektas yra procesas, neleisti trečiosioms šalims, neturinčioms savininko leidimo, naudoti tą procesą ir užkirsti kelią: naudoti, siūlyti pardavimui, pardavinėti arba šiems tikslams importuoti bent tiesiogiai tuo procesu gautą produktą.

2. Patento savininkai taip pat turi teisę perleisti ar perduoti patentą perėmėjui ir sudaryti licencines sutartis.

29 straipsnis

Sąlygos, kurių turi laikytis patento pareiškėjai

1. Valstybės narės reikalauja, kad patento pareiškėjas atskleistų išradimą pakankamai aiškiai ir išsamiai, kad atitinkamos srities specialistas galėtų jį panaudoti, ir gali reikalauti, kad pareiškėjas paraiškos padavimo dieną arba, pretenduodamas į pirmenybę turėti patentą, paraiškoje nurodytos pirmenybės dieną nurodytų geriausią išradėjui žinomą būdą, kaip panaudoti išradimą.

2. Valstybės narės gali reikalauti, kad patento pareiškėjas pateiktų informacijos apie atitinkamas pareiškėjo paraiškas ir išduotus patentus užsienyje.

⁽²⁾ Ši teisė, kaip visos kitos šia Sutartimi suteikiamos teisės naudojimo, pardavimo, įvežimo ar kitokio prekių paskirstymo atžvilgiu, yra 6 straipsnio nuostatų objektas.

30 straipsnis

Suteiktų teisių išimtys

Valstybės narės gali numatyti ribotas patentu suteiktų išimtinių teisių išimtis, su sąlyga, kad tokios išimtys nepagrįstai neprieštarauja normaliam patento naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų patento savininko interesų, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų šalių interesus.

31 straipsnis

Kitoks naudojimas be teisės turėtojo leidimo

Kai valstybės narės teisė leidžia patento objektą be teisės turėtojo leidimo naudoti kitaip⁽¹⁾, įskaitant tuos atvejus, kai naudoja Vyriausybė ar trečiosios šalys, kurioms Vyriausybė davė leidimą, turi būti laikomasi šių nuostatų:

- a) leidimas tokiam naudojimui turi būti svarstomas, atsižvelgiant į patento objekto individualią vertę;
- b) toks naudojimas gali būti leidžiamas, tik jeigu, prieš taip naudojant, siūlomas naudotojas siekė pagrįstais komerciniais terminais ir sąlygomis gauti leidimą iš teisės turėtojo ir jeigu per pagrįstą laikotarpį jam leidimo gauti nepavyko; valstybė narė gali netaikyti tokio reikalavimo ypatingosios padėties įvedimo ar kitokių ekstremalių situacijų atveju, ar dėl nekomercinio naudojimo visuomenės poreikiams tenkinti; ypatingosios padėties įvedimo ar kitokių ekstremalių situacijų atvejais vis dėlto teisės turėtoji turi būti apie tai pranešta kuo greičiau; nekomercinio naudojimo visuomenės poreikiams tenkinti atveju, kai Vyriausybė ar rangovas, neatlikdami patento tyrimo, žino ar turi rimtą pagrindą konstatuoti, kad galiojantis patentas yra ar bus naudojamas Vyriausybės ar Vyriausybei, teisės turėtoją būtina nedelsiant informuoti;
- c) tokio naudojimo apimtis ir trukmė turi būti apriboti tikslo, kuriam buvo duotas leidimas, o puslaidininkinių gaminių topografijų atveju tikslas turi būti tik viešas naudojimas nekomerciniais tikslais arba praktikos, kuri teismo ar administracinio proceso buvo pripažinta antikonkurencine, ištaisyimas;

- d) toks naudojimas turi būti neišimtinis;
- e) toks naudojimas turi būti neperduodamas, išskyrus atvejus, kai perduodama su ta įmonės dalimi ar įmonės reputacija, kuriais naudotis turima teisė;
- f) leidimas tokiam naudojimui duodamas dažniausiai tiekimui į valstybės narės, išduodančios leidimą tokiam naudojimui, vidaus rinką;
- g) suteikus atitinkamą apsaugą asmenų, taip gavusių leidimą, teisėms interesams, leidimas tokiam naudojimui turi būti panaikintas, jeigu ir kai aplinkybės, kurios privedė prie tokio naudojimo nutrūkimo, išnyksta ir mažai tikėtina, kad pasikartos; kompetentinga institucija turi teisę, gavusi motyvuotą prašymą, peržiūrėti, ar šios aplinkybės tebeegzistuoja;
- h) teisės turėtoji turi būti mokamas atitinkamas atlyginimas/kompensacija kiekvienu atskiru atveju, atsižvelgiant į ekonominę išduoto leidimo vertę;
- i) kiekvieno sprendimo, susijusio su leidimu taip naudoti, galiojimo teisėtumo atžvilgiu turi būti atlikta teisminė ar kita nepriklausoma peržiūra; ją vykdo atskira aukštesnė instancija toje valstybėje narėje;
- j) bet kokio sprendimo, susijusio su dėl tokio naudojimo gaminam atlyginimu/kompensacija, atžvilgiu turi būti atlikta teisminė ar kita nepriklausoma peržiūra, kurią vykdo atskira aukštesnė instancija toje valstybėje narėje;
- k) valstybės narės neprivalo taikyti šio straipsnio b ir f punktuose numatytų sąlygų, kai toks naudojimas leidžiamas, kad būtų pakeista praktika, kuri teismo ar administracinio proceso buvo pripažinta antikonkurencine; galima atsižvelgti į būtinybę ištaisyti antikonkurencinę praktiką tokiais atvejais nustatant atlyginimo/kompensacijos dydį; kompetentingos institucijos turi teisę atsisakyti panaikinti tokį leidimą, jeigu ir kuomet sąlygos, dėl kurių suteiktas toks leidimas, pasikartotų;
- l) kai yra leidžiamas toks naudojimas, kad būtų galima naudoti patentą („antrąjį patentą“), kurio negalima naudoti nepažeidžiant kito patento („pirmojo patento“), taikomos šios papildomos sąlygos:
 - i) išradimas, patvirtintas antrajame patente, turi reikšti žymią techninę pažangą ir ekonominę svarbą, palyginti su pirmajame patente patvirtintu išradimu;
 - ii) pirmojo patento savininkas pagrįstomis sąlygomis turi turėti priešpriešinę licenciją, kad galėtų naudoti antrajame patente patvirtintą išradimą;

(1) „Naudoti kitaip“ reiškia naudoti kitaip negu leidžiama pagal 30 straipsnį.

iii) leidimas naudotis pirmuoju patentu, turi būti neperduodamas, išskyrus tuos atvejus, kai perduodamas antrasis patentas.

32 straipsnis

Atšaukimas/Atėmimas

Yra galimybė teismui peržiūrėti bet kokį sprendimą atšaukti arba atimti patentą.

33 straipsnis

Apsaugos galiojimo terminas

Apsaugos galiojimo terminas neturi būti trumpesnis negu 20 metų, skaičiuojant nuo paraiškos padavimo dienos ⁽¹⁾.

34 straipsnis

Gamybos būdo patentai: Pareiga įrodyti

1. Civilinio proceso tikslais dėl savininko teisių, nurodytų 28 straipsnio 1 dalies b punkte, pažeidimo, jeigu patento objektas yra produkto gamybos būdas, teismai turi teisę pareikalauti, kad atsakovas įrodytų, jog tapatus produkto gamybos būdas yra kitoks negu užpatentuotasis būdas. Todėl valstybės narės numato nors vienoje iš toliau vardinamų aplinkybių, kad bet koks tapatus produktas, kai jis gaminamas be patento savininko sutikimo, nesant įrodymų, jog yra priešingai, laikomas produktu, gautu užpatentuotu gamybos būdu:

- a) jeigu patentuojamu gamybos būdu gaunamas produktas yra naujas;
- b) jeigu yra didelė tikimybė, jog tapatus produktas buvo pagamintas tuo gamybos būdu ir patento savininkas nesugebėjo, bet siekė nustatyti, koks gamybos būdas buvo faktiškai naudojamas.

2. Bet kuri valstybė narė turi turėti galimybę numatyti, kad šio straipsnio 1 dalyje numatyta įrodinėjimo pareiga turi tekti įtariamam pažeidėjui, tik esant šio straipsnio 1 dalies a punkte aprašytai sąlygai arba tik esant sąlygai, aprašytai šio straipsnio 1 dalies b punkte.

⁽¹⁾ Suprantama, kad tos valstybės narės, kurios neturi pirminio patentavimo sistemos, gali numatyti, kad apsaugos galiojimo terminas turi būti skaičiuojamas nuo paraiškos padavimo dienos pirminio patentavimo sistemoje.

3. Kai pateikiami įrodymai, kad yra priešingai, turi būti atsižvelgiama į teisėtus atsakovų interesus saugoti jų gamybos bei verslo paslaptis.

6 skyrius

Integralinių mikroschemų topografija

35 straipsnis

Sąsaja su IPIK Sutartimi

Valstybės narės sutaria teikti apsaugą integralinių mikroschemų topografijoms (toliau šioje Sutartyje – topografijos) pagal Intelektinės nuosavybės sutarties dėl integralinių mikroschemų 2–7 straipsnius (išskyrus 6 straipsnio 3 dalį), 12 straipsnį ir 16 straipsnio 3 dalį, be to, taikyti žemiau išdėstytas nuostatas.

36 straipsnis

Apsaugos apimtis

Atsižvelgiant į 37 straipsnio 1 dalies nuostatas valstybės narės šiuos veiksmus laiko neteisėtais, jeigu jie vykdomi be teisės turėtojo ⁽²⁾ leidimo: ginamos topografijos, integralinės mikroschemos, kurioje yra panaudoti saugomos topografijos elementai, importavimas, pardavimas ar kitoks platinimas komerciniais tikslais, taip pat gaminio, kuriame yra integralinė mikroschema, importavimas, pardavimas ar kitoks platinimas komerciniais tikslais, jeigu jame tebėra neteisėtai atkartoti topografijos elementai.

37 straipsnis

Veiksmai, kuriems nereikia teisės turėtojo leidimo

1. Nepaisant 36 straipsnio, jokia valstybė narė nelaiko neteisėtu nė vieno iš šio straipsnyje paminėtų veiksmų integralinių mikroschemų atžvilgiu, kurios turi neteisėtai atkartotų topografijos elementų, arba nė vieno gaminio, kuriame yra tokia integralinė mikroschema, atžvilgiu, jeigu asmuo, atliekantis ar užsakantis tokius veiksmus, nežinojo ir neturėjo pagrindo žinoti, įsigydamas integralinę mikroschemą ar gaminį, kuriame yra tokia integralinė mikroschema, kad juose yra neteisėtai atkartoti topografijos elementai. Valstybės narės numato, kad po to, kai toks asmuo buvo pakankamai perspėtas apie tai, kad topografijos elementai buvo neteisėtai atkartoti, tas asmuo su turimomis ar anksčiau užsakytomis atsargomis gali atlikti bet kokį veiksmą, bet teisės turėtojui turi sumokėti sumą, lygią tokiam deramam honorarui, kuris būtų

⁽²⁾ Terminas „teisės turėtojas“ šiame skyriuje turi būti suprantamas kaip reiškiantis tą patį kaip terminas „teisės turėtojas“ IPIK Sutartyje.

mokėtinas pagal laisvai suderėtą licenciją tokių topografijos elementų atžvilgiu.

2. 31 straipsnio a–k punktuose išdėstytos sąlygos taikomos *mutatis mutandis* bet kokio nesavanoriško topografijos elementų licencijavimo atveju arba kai jie naudojami Vyriausybei ar Vyriausybei be teisės turėtojo leidimo.

38 straipsnis

Apsaugos galiojimo terminas

1. Valstybėse narėse, kuriose topografijos elementų registracija yra apsaugos sąlyga, jų apsaugos galiojimo terminas neturi būti trumpesnis kaip 10 metų, skaičiuojant nuo paraiškos registracijai padavimo dienos arba nuo pirmojo komercinio panaudojimo, kad ir kur pasaulyje tai būtų įvykę.

2. Valstybėse narėse, kuriose topografijos elementų registracija nėra apsaugos sąlyga, jų apsaugos galiojimo terminas neturi būti trumpesnis kaip 10 metų nuo pirmojo komercinio panaudojimo, kad ir kur pasaulyje tai būtų įvykę.

3. Nepaisant šio straipsnio 1 ir 2 dalių, valstybė narė gali numatyti, kad apsaugos galiojimo terminas baigiasi praėjus 15 metų po topografijos elementų sukūrimo.

7 skyrius

Komercinių paslapčių apsauga

39 straipsnis

1. Užtikrinant efektyvią apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos, kaip numatyta Paryžiaus konvencijos (1967) 10bis straipsnyje, valstybės narės saugo komercines paslaptis sutinkamai su šio straipsnio 2 dalimi, o Vyriausybei ar Vyriausybinėms agentūroms teikiamus duomenis – sutinkamai su šio straipsnio 3 dalimi.

2. Fiziniai bei juridiniai asmenys turi turėti galimybę pagal įstatymą neleisti jų kontroliuojamos informacijos atskleisti kitiems ar kitiems ją įsigyti arba naudoti be jų sutikimo būdu, kuris prieštarautų sąžiningai komercijos praktikai⁽¹⁾, jeigu tokia komercinė paslaptis:

(1) Šioje nuostatoje „būdas, kuris prieštarautų sąžiningai komercijos praktikai“, reiškia bent tokią praktiką kaip kontrakto pažeidimas, informacijos saugojimo pareigos nesilaikymas bei pažeidimo skatinimas, įskaitant atvejus, kai trečiosios šalys, kurios žinojo ar per didžiulį aplaidumą nežinojo, jog įsigyjant buvo taikoma tokia praktika, įsigijo komercinę paslaptį.

a) yra slapta ta prasme, kad kaip visumos ar kaip tikslaus jos komponentų konfigūracijos ir jos surinkimo atkartojimo apskritai nežino arba lengvai jos negauna tos aplinkos asmenys, kurie paprastai dirba su aptariamąja informacija;

b) turi komercinę vertę, nes yra slapta;

c) yra objektas pagrįstų veiksmų, kurių imasi teisėtai kontroliuojantis tokią informaciją asmuo, stengiantis tam tikrom aplinkybėm ją išlaikyti slapta.

3. Valstybės narės, reikalaujamos, kad farmacijos ar žemės ūkio chemijos produktų, turinčių naujų cheminių junginių, sankcionavimui būtų pateikiama komercinė paslaptis apie bandymą ar būtų teikiami kitokie duomenys, kuriems sudaryti reikia daug pastangų, gina tokius duomenis nuo nesąžiningo tų duomenų komercinio panaudojimo. Be to, valstybės narės gina tokius duomenis, neleidžiamas jų atskleisti, išskyrus tuos atvejus, kai būtina juos atskleisti siekiant apsaugoti visuomenę, arba nebent imamasi tokių priemonių siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų saugomi nuo nesąžiningo komercinio panaudojimo.

8 skyrius

Antikonkurencinės praktikos kontrolė licencinėse sutartyse

40 straipsnis

1. Valstybės narės sutaria, jog pasitaiko su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusios licencijavimo praktikos ar sąlygų, varžančių konkurenciją, kurios gali daryti neigiamą poveikį prekybai ir gali trukdyti perduoti bei skleisti technologiją.

2. Jokios šios Sutarties nuostatos neturi trukdyti valstybėms narėms savo teisės aktuose tiksliai nurodyti licencijavimo praktikos ar sąlygų, kurios ypatingais atvejais reiškia piktnaudžiavimą intelektinės nuosavybės teisėmis, darantį neigiamą poveikį konkurencijai atitinkamoje rinkoje. Kaip numatyta aukščiau, valstybė narė gali, sutinkamai su kitomis šios Sutarties nuostatomis ir atsižvelgdama į savo atitinkamus įstatymus bei kitus teisės aktus, imtis atitinkamų priemonių, kad neleistų vykdyti ar kontroliuotų tokią praktiką, apimančią, pavyzdžiui, išimtinės licencijų atėmimo sąlygas, sąlygas, neleidžiančias ginčyti licencijų teisėtumo, ir priverstinį paketo licencijavimą.

3. Kiekviena valstybė narė, gavusi prašymą, turi pradėti konsultacijas su kita valstybe nare, kuri turi pagrindo tikėti, kad intelektinės nuosavybės teisių savininkas, kuris yra nacionalinis subjektas ar nuolatinis gyventojas valstybės narės, į kurią buvo kreiptasi dėl konsultacijų, vykdoi veiklą, kuria pažeidžia prašan-

čiosios valstybės narės įstatymus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius šio skyriaus objektą, ir kur nori užtikrinti, kad būtų laikomasi tų teisės aktų, bet netrukdomas joks veiksmas pagal įstatymą ir nevaržoma visiškai laisvė bet kuriai iš tų dviejų valstybių narių priimti galutinį sprendimą. Valstybė narė, į kurią kreipiamasi per konsultacijas, besikreipiančiai valstybei narei, rodo visišką supratimą ir geranoriškumą bei suteikia atitinkamas galimybes konsultuotis ir talkina teikdama viešai prieinamą, nekonfidencialią, aptariamajam klausimui svarbią informaciją ir kitą savo turimą informaciją vadovaudamasi savo nacionaline teise ir abi puses tenkinančių susitarimų dėl prašančios valstybės narės konfidencialumo užtikrinimu.

4. Valstybei narei, kurios nacionaliniai subjektai ar nuolatiniai gyventojai patraukiami atsakomybėn kitoje valstybėje narėje dėl įtariamo tos kitos valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių šio skyriaus objektą, pažeidimo, pateikus prašymą, turi būti suteikta konsultacijų su kita valstybe nare galimybė tokiomis pat sąlygomis, kurios numatytos šio straipsnio 3 dalyje.

4. Proceso šalys turi turėti galimybę kreiptis dėl teisminės galutinių administracinių sprendimų peržiūros ir pagal valstybės narės teisės nuostatas dėl bylos svarbos, reglamentuojančias jurisdikciją, bent pirminių teismo sprendimų dėl bylos esmės teisinių aspektų peržiūros. Tačiau neturi būti privaloma suteikti galimybę kreiptis dėl išteisinamojo nuosprendžio peržiūrėjimo baudžiamosiose bylose.

5. Suprantama, kad šia Sutarties dalimi nenumatomas joks įsipareigojimas sukurti kitokią intelektinės nuosavybės teisių apsaugos užtikrinimo sistemą negu reikalinga užtikrinti įstatymų įgyvendinimą apskritai, ši Sutarties dalis taip pat neturi įtakos valstybių narių sugebėjimui apskritai užtikrinti teisės saugą. Šioje Sutarties dalyje nėra jokių nuostatų, kurios numatytų įsipareigojimą dėl išteklių paskirstymo, dėl to, kiek skirti intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimui ir kiek įstatymų įgyvendinimo užtikrinimui apskritai.

III DALIS

2 skyrius

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ UŽTIKRINIMAS

Civilinis bei administracinis procesas ir žalos atlyginimo priemonės

42 straipsnis

1 skyrius

Nešališkas ir teisingas procesas

Bendri įsipareigojimai

41 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo tvarka, numatyta šioje Sutarties dalyje, būtų apibrėžta jų įstatymuose taip, kad būtų leidžiama imtis efektyvių veiksmų prieš kiekvieną šioje Sutartyje numatytą intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo veiksma, įskaitant operatyvias priemones pažeidimų išvengti ir priemones, kurios sulaukytų nuo tolesnių pažeidimų. Ši tvarka turi būti taikoma taip, kad nebūtų sukuriama kliūtys teisėtai prekybai ir kad būtų numatytos protekcinės priemonės nuo piktnaudžiavimo ja.

2. Intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimo tvarka turi būti nešališka ir teisinga. Ji neturi būti dirbtinai komplikuoja ar brangi, taip pat neturi būti nepagrįstai ribojamas laikas ar nepateisinamai vilkinama.

3. Pageidautina, kad sprendimai dėl bylos esmės būtų raštiški ir pagrįsti. Jie be nereikalingo delsimo turi tapti prieinami bent byloje dalyvaujančioms šalims. Sprendimai dėl bylos esmės turi remtis tik įrodymais, kuriuos pateikia šalys, kai joms suteikiama galimybė būti išklausytoms.

Valstybės narės suteikia teisių turėtojams ⁽¹⁾ galimybę pasinaudoti civiliniu teismo procesu dėl kiekvienos šia Sutartimi numatytos intelektinės nuosavybės teisės užtikrinimo. Atsakovams turi būti laiku nusiųstas raštiškas pranešimas apie tai, kokiu pagrindu pateiktas ieškinys. Šalims turi būti leidžiama būti atstovaujamos nepriklausomo patikėtinio, o procesas neturi numatyti apsunkinančio reikalavimo būtinai asmeniškai dalyvauti procese. Visoms tokių procesų šalims turi būti suteikiama galimybė pagrįsti savo ieškinius ir pateikti visus atitinkamus įrodymus. Procese turi būti numatytos priemonės konfidencialios informacijos nustatymui ir apsaugojimui, jeigu tai neprieštarauja konstituciniams reikalavimams.

43 straipsnis

Įrodymai

1. Teismai turi teisę pareikalauti iš šalių pateikti atitinkamus įrodymus, kai šalis, pateikusi ieškinį, pateikia pakankamai įrodymų

(1) Šioje Sutarties dalyje terminas „teisių turėtojas“ apima federacijas ir asociacijas, turinčias teisinį pagrindą pareikšti apie tokias teises.

savo pretenzijoms pagrįsti ir nurodo, kokius papildomus reikalingus įrodymus turi priešinga šalis atitinkamai atvejais tokiomis sąlygomis, kurios užtikrina konfidencialios informacijos apsaugą.

2. Tais atvejais, kai proceso šalis sąmoningai ir be rimtos priežasties atsisako leisti pasinaudoti reikalinga informacija ar kitaip jos neteikia per atitinkamą laikotarpį, ar kitaip labai trukdo vykdyti su sprendimų įgyvendinimu susijusį procesą, valstybė narė gali teismui suteikti teisę priimti preliminarius ir galutinius sprendimus, patvirtinančius ar paneigiančius iškeltas pretenzijas teismui pateiktos informacijos pagrindu, įskaitant skundą ar pareiškimą teismui, pateiktus šalies, kuriai tai, kad buvo neleista pasinaudoti informacija, padarė neigiamą poveikį, suteikiant abiem šalims galimybę būti išklaustoms dėl pareiškimo teismui ar įrodymų.

44 straipsnis

Draudimai teismo nutartimi

1. Teismai turi teisę įpareigoti proceso šalį susilaikyti nuo pažeidžinėjimo, *inter alia*, neleisti prekėms, kuriomis pažeidžiama intelektualinės nuosavybės teisė, patekti į savo jurisdikcijoje esančius prekybos kanalus iš karto po to, kai yra sutvarkomi importuojamų prekių muitinės dokumentai. Valstybės narės neprivalo naudotis tokia teise saugomo objekto atžvilgiu, kuris buvo asmens įsigytas ar užsakytas, iki jam sužinan ar turint rimtą pagrindą manyti, jog tokio objekto pardavimas reikštų intelektualinės nuosavybės teisės pažeidimą.

2. Nepaisant kitų šios Sutarties dalies nuostatų ir su sąlyga, kad yra laikomasi II dalies nuostatų, konkrečiai aptariančių Vyriausybių ar Vyriausybės įgaliotų trečiųjų šalių naudojimąsi be teisės turėtojo leidimo, valstybės narės gali iš turimų kovai su tokiu naudojimu žalos atlyginimo priemonių apsiriboti tik atlyginimo/kompensacijos mokėjimu pagal 31 straipsnio h punktą. Kitais atvejais yra taikomos žalos atlyginimo priemonės pagal šią Sutarties dalį arba, kai šios priemonės neatitinka valstybės narės teisės, turi būti teismo sprendimai, kurie patvirtintų iškeltas pretenzijas, ir atitinkama kompensacija.

45 straipsnis

Nuostolių atlyginimas

1. Teismai turi teisę įpareigoti pažeidėją atlyginti teisės turėtoju nuostolius, ir atlyginimas/kompensacija turi būti pakankamas, kad kompensuotų teisės turėtojo dėl jo intelektualinės nuosavybės teisės pažeidimo patirtą žalą, kai pažeidėjas, žinodamas arba turėdamas rimtą pagrindą manyti, jog pažeidžia teisę, ėmėsi neteisėtos veiklos.

2. Teismai taip pat turi teisę įpareigoti pažeidėją apmokėti teisės turėtojo išlaidas, į kurias gali įeiti ir atitinkamas mokesčiai patikėtiniui/advokatui. Atitinkamai atvejais valstybės narės gali įgaluoti teismus, kad šie įgaliotų išieškoti pelną ir (ar) apmokėti tikėtinus nuostolius net tada, kai pažeidėjas ėmėsi neteisėtos veiklos, nežinodamas ar neturėdamas rimto pagrindo manyti, jog ėmėsi neteisėtos veiklos.

46 straipsnis

Kitos žalos atlyginimo priemonės

Siekdami sukurti efektyvią atgrasymo nuo pažeidžinėjimo priemonę, teismai turi teisę įpareigoti, kad prekės, kuriomis, kaip jie nustatė, pažeidžiama teisė, be jokios kompensacijos būtų perduotos ne prekybos kanalais taip, kad teisės turėtoju nebūtų padaryta žalos arba, jeigu tai neprieštarauja konstituciniams reikalavimams, kad jos būtų sunaikintos. Teismai taip pat turi teisę įpareigoti, kad medžiagos ir įranga, kurių naudojimas vyravo kuriant tokias pažeidžiančias prekes, be jokios kompensacijos būtų perduotos ne prekybos kanalais taip, kad iki minimumo būtų sumažinta tolesnio pažeidimo rizika. Nagrinėjant tokius prašymus, turi būti atsižvelgta į tai, jog būtinas proporcingumas tarp pažeidimo rimtumo ir nurodomų vykdyti žalos atlyginimo priemonių, taip pat į trečiosios šalies interesus. Dėl prekių su suklastotu prekės ženklu, kad būtų leista tokias prekes parduoti prekybos kanalais, paprasto neteisėtai uždėto prekės ženklo pašalinimo nepakanka, išskyrus išimtinus atvejus.

47 straipsnis

Teisė į informaciją

Valstybės narės gali numatyti, kad teismai turi teisę įpareigoti, jeigu tai ne per griežta priemonė tokiam pažeidimui, kad pažeidėjas informuotų teisės turėtoją apie trečiųjų asmenų, dalyvaujančių teisės pažeidžiančių prekių ar paslaugų gamyboje ir paskirstyme, tapatybę bei apie jų išsidėstymo kanalus.

48 straipsnis

Kompensacija atsakovui

1. Teismai turi teisę įpareigoti šalį, kurios prašymu buvo imtasi priemonių ir kuri piktnaudžiavo teisių užtikrinimo tvarka, suteikti šaliai, kuriai buvo neteisėtai uždrausta naudotis teise arba buvo suvaržytas jos naudojimas teise, atitinkamą kompensaciją už

patirtą dėl tokio piktnaudžiavimo žalą. Teismai taip pat turi teisę įpareigoti pareiškėją apmokėti atsakovo išlaidas, į kurias gali įeiti atitinkamas mokestis patikėtiniui/advokatui.

2. Dėl kiekvieno įstatymo dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir jų užtikrinimo vykdymo valstybės narės gali atleisti nuo atsakomybės vykdyti atitinkamas žalos atlyginimo priemonės valstybės institucijas, ir pareigūnus tik tada, kai veiksmai, vykstant tą įstatymą, atliekami ar ketinama atlikti sąžiningai.

49 straipsnis

Administracinė tvarka

Tiek, kiek, administracine tvarka išnagrinėjus bylos esmę, yra galimas įpareigojimas vykdyti kokią nors civilinę žalos atlyginimo priemonę, tokia tvarka turi atitikti principus, iš esmės atitinkančius tiems, kurie išdėstyti šiame skyriuje.

3 skyrius

Laikinosios priemonės

50 straipsnis

1. Teismai turi teisę įpareigoti imtis neatidėliotinų bei efektyvių laikinųjų priemonių:

- a) neleisti įvykti nė vienos intelektinės nuosavybės teisės pažeidimui ir ypač neleisti patekti į savo jurisdikcijoje esančius prekybos kanalus prekėms, įskaitant importuojamas prekes tuoj po muitinės dokumentų sutvarkymo;
- b) išsaugoti reikalingus, su įtariamu pažeidimu susijusius įrodymus.

2. Teismai turi teisę, esant reikalui, leisti imtis laikinųjų priemonių *inaudita altera parte*, ypač kai bet koks tokių priemonių įvedimo delsimas gali sukelti nepataisomą žalą teisės turėtojui arba kai yra įrodoma rizika, kad gali būti sunaikinti įrodymai.

3. Teismai turi teisę pareikalauti iš pareiškėjo pateikti kokią nors pagrįstai jam prieinamą įrodymą, kuris pakankamai įtikintų, jog pareiškėjas yra tikrasis teisės turėtojas ir jog pareiškėjo teisė yra pažeidžiama arba jog toks pažeidimas neišvengiamas, ir pateikti užstatą ar lygiavertę garantiją, kurios pakaktų atsakovui apginti ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui.

4. Kai buvo leista imtis laikinųjų priemonių *inaudita altera parte*, nedelsiant, ne vėliau kaip iš karto po priemonių įvykdymo, apie

tai turi būti pranešta šalims, kurios patiria tokio sprendimo poveikį. Peržiūra, įskaitant teisę būti išklaustyti, turi vykti esant atsakovo prašymui, siekiant per atitinkamą laikotarpį pranešus apie tokias priemones, priimti sprendimą, ar tos priemonės turi būti pakeistos, atšauktos ar patvirtintos.

5. Institucija, kuri įgyvendins laikinąsias priemones, iš pareiškėjo gali pareikalauti kitokios informacijos, reikalingos tiriamųjų priemonių identifikavimui.

6. Nepažeidžiant šio straipsnio 4 dalies, laikinosios priemonės, kurių imamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalių pagrindu, esant atsakovo prašymui, turi būti atšauktos ar kitaip jos netenka galios, jeigu procesas, vedantis prie sprendimo apie bylos esmę, neinicijuojamas per atitinkamą laikotarpį, kurį, kai tai leidžia valstybės narės teisė, nustato teismas, įpareigojantis imtis priemonių, arba, jeigu teismas taip nenustato, laikinųjų priemonių galiojimo laikas negali būti ilgesnis kaip 20 darbo dienų arba 31 kalendorinė diena, priklausomai nuo to, kuris iš šių laikotarpių ilgesnis.

7. Kai laikinosios priemonės atšaukiamos arba kai jos nustoja galioti dėl kokios nors pareiškėjo veiklos ar neveikimo, arba jei vėliau paaiškėja, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo ar pažeidimo grėsmės nebuvo, teismai turi teisę įpareigoti pareiškėją, esant atsakovo prašymui, suteikti atsakovui atitinkamą kompensaciją už šiomis priemonėmis sukeltą bet kokią žalą.

8. Tiek, kiek administracine tvarka galima įpareigoti taikyti kokią nors laikinąją priemonę, tokia tvarka turi atitikti principus, lygiavertčius tiems, kurie išdėstyti šiame skyriuje.

4 skyrius

Ypatingi pasienio priemonių reikalavimai ⁽¹⁾

51 straipsnis

Išleidimo sulaikymas muitinės tarnybų

Valstybės narės sutinkamai su toliau išdėstytais nuostatomis nustato tvarką ⁽²⁾, pagal kurią teisės turėtojas, turintis rimtą

⁽¹⁾ Kai valstybė narė iš esmės nebetontroliuoja prekių judėjimo per savo sieną su kita valstybe nare, su kuria ji sudaro muitinės sąjungos dalį, iš jos neturi būti reikalaujama taikyti šio skyriaus nuostatų prie tos sienos.

⁽²⁾ Suprantama taip, kad neturi būti privaloma taikyti tokią tvarką prekių importui, kurį į kitos šalies rinką pateikia teisių turėtojas arba tai vyksta su jo sutikimu, arba tranzitu keliaujančioms prekėms.

pagrindą įtarti, jog gali būti įvežtos prekės su suklastotu prekės ženklu ar piratinės prekės, pažeidžiančios autorines teises⁽¹⁾, galėtų raštu kreiptis į atitinkamas administracines ar teismo institucijas, kad muitinės institucijos sulaikytų tokių prekių išleidimą į laisvą apyvartą. Valstybės narės gali suteikti galimybę paduoti tokią prašymą prekių, kurios susijusios su kitokiais intelektualinėmis nuosavybės teisių pažeidimais, atžvilgiu su sąlyga, kad būtų laikomasi šio skyriaus reikalavimų. Valstybės narės taip pat gali numatyti atitinkamą tvarką, pagal kurią muitinės tarnybos sulaiko pažeidžiančių prekių, skirtų eksportuoti iš jų teritorijų, išleidimą.

52 straipsnis

Taikymas

Turi būti reikalaujama, kad kiekvienas teisės turėtojas, inicijuojantis procesą pagal 51 straipsnį, pateiktų atitinkamus įrodymus, kurie įtikintų atitinkamas institucijas *prima facie*, jog pagal šalies, į kurią importuojamos prekės, įstatymus vyksta teisių turėtojo intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimas, ir pateiktų pakankamai išsamų prekių aprašymą, kad muitinės institucijos galėtų lengvai jas atpažinti. Atitinkamos institucijos per atitinkamą laikotarpį informuoja prašymo pateikėją, ar jos priėmė prašymą ir, jei taip nustato atitinkamos institucijos, kuriam laikotarpiui bus taikomi muitinės institucijos veiksmai.

53 straipsnis

Užstatas arba lygiavertė garantija

1. Atitinkamos institucijos turi teisę reikalauti, kad prašymo pateikėjas pateiktų užstatą arba lygiavertę garantiją, kurių pakaktų atsakovui bei atitinkamoms institucijoms apginti ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui. Toks užstatas arba lygiavertė garantija neturi tapti nepagrįsta kliūtimi norint kreiptis į teismą dėl šių teisės normų taikymo.

(¹) Šioje Sutartyje:

- a) „prekės su suklastotu prekės ženklu“ reiškia tokias prekes, įskaitant įpakavimą, ant kurių be leidimo yra prekės ženklas, kuris yra identiškas prekės ženklui, užregistruotam ir galiojančiam tokių prekių atžvilgiu, arba kurio neįmanoma atskirti iš jo esminių požymių nuo tokio prekės ženklo, ir kuris dėl to pažeidžia aptariamą prekės ženklo savininko teises pagal šalies, į kurią importuojamos prekės, įstatymą;
- b) „piratinės prekės, pažeidžiančios autorines teises“ reiškia tokias prekes, kurios yra kopijos, padarytos be teisių turėtojo ar asmens, kuriam tas teisių turėtojas oficialiai davė leidimą, sutikimo jų gamybos šalyje ir kurios yra pagamintos tiesiogiai ar netiesiogiai iš daikto, iš kurio tos kopijos padarymas būtų autorių teisės ar gretutinės teisės pažeidimas pagal šalies, į kurią importuojamos prekės, įstatymą.

2. Kai pagal prašymą, sutinkamai su šiuo skyriumi, muitinės institucijos sulaiko ir neišleidžia laisvai cirkuluoti prekių, turinčių pramoninio dizaino, patentų, topografijų elementų ar komercinių paslapčių, ne teismo ar kitos nepriklausomos institucijos sprendimo pagrindu, o tinkamai įgaliota institucija nepriima laikinos draudžiančios nutarties per laikotarpį, numatytą 55 straipsnyje, ir su sąlyga, kad buvo laikomasi visų kitų įvežimo sąlygų, tokių prekių savininkui, importuotojui ar gavėjui turi būti suteikta galimybė, pateikus užstatą, kurio dydis pakankamas, kad apgintų teisių turėtoją nuo kiekvieno pažeidimo, išleisti savo prekes. Tokio užstato sumokėjimas nereiškia, jog negalima taikyti kokios kitos priemonės žalos atlyginimui, kuria gali pasinaudoti teisių turėtojas, nes suprantama taip, kad užstatas turi būti grąžintas, jeigu teisių turėtojas per atitinkamą laikotarpį nesugeba pasinaudoti teise imtis veiksmų.

54 straipsnis

Pranešimas apie prekių sulaikymą

Importuotojui ir prašymo pateikėjui apie prekių išleidimo sulaikymą pagal 51 straipsnį turi būti pranešta nedelsiant.

55 straipsnis

Prekių sulaikymo trukmė

Jeigu per 10 darbo dienų po to, kai prašymo pateikėjui buvo pateiktas pranešimas apie prekių sulaikymą, muitinės institucijos nebuvo informuotos, kad ne atsakovas, o kita šalis inicijavo procesą, vedantį prie sprendimo apie bylos esmę (pateikė ieškinį dėl teisių pažeidimo), arba kad tinkamai įgaliota tarnyba ėmėsi laikinų priemonių, kuriomis pratęsiamas prekių išleidimo sulaikymo laikas, prekės turi būti išleistos su sąlyga, kad buvo laikomasi visų kitų įvežimo ar išvežimo sąlygų; atitinkamais atvejais toks laikotarpis gali būti pratęstas dar 10-čiai darbo dienų. Jeigu buvo inicijuotas procesas, vedantis prie sprendimo apie bylos esmę (pateiktas ieškinytis dėl teisių pažeidimo), tai atsakovo prašymu atliekama peržiūra, įskaitant ir teisę būti išklaustam, kurios tikslas per atitinkamą laikotarpį nuspręsti, ar šias priemones reikia keisti, atšaukti, ar patvirtinti. Nepaisant to, kas išdėstyta aukščiau, kai prekių išleidimo sulaikymas vykdomas ar tęsiamas sutinkamai su laikinąja teismine priemone, yra taikomos 50 straipsnio 6 dalies nuostatos.

56 straipsnis

Kompensacija prekių importuotojui ir savininkui

Atitinkamos institucijos turi teisę įpareigoti, kad prašymo pateikėjas sumokėtų prekių importuotojui, gavėjui ir savininkui

atitinkamą kompensaciją už visokią jiems padarytą žalą dėl neteisingo prekių sulaikymo arba dėl prekių, išleistų pagal 55 straipsnį, sulaikymo.

57 straipsnis

Teisė į patikrinimą ir informaciją

Nepažeisdamos konfidencialios informacijos apsaugos, valstybės narės numato, kad atitinkamos institucijos turi teisę teisių turėtojui suteikti pakankamai galimybių prašyti, kad muitinės institucijos sulaikytų bet kokias prekes patikrinimui, kad jis galėtų pagrįsti savo ieškinį. Atitinkamos institucijos taip pat turi teisę suteikti importuotojui tokią pačią galimybę tokių prekių patikrinimui. Tiems atvejams, kai priimtas patvirtinantis sprendimas dėl bylos esmės (nustačius, kad sulaikytos prekės yra neteisėtos), valstybės narės gali numatyti, kad atitinkamos institucijos įgaliojamos informuoti teisės turėtoją apie prekių siuntėjo, importuotojo bei gavėjo vardus bei adresus ir tiriamųjų prekių kieki.

58 straipsnis

Ex officio veiksmai

Kai valstybės narės reikalauja, kad atitinkamos institucijos veiktų savo iniciatyva ir sulaikytų išleidimą prekių, kurių atžvilgiu jos gavo *prima facie* įrodymų, patvirtinančių, jog yra pažeidžiama intelektinės nuosavybės teisė:

- a) atitinkamos institucijos bet kuriuo metu gali iš teisių turėtojo siekti gauti visokią informaciją, kuri gali joms padėti vykdyti savo įgaliojimus;
- b) importuotojui bei teisės turėtojui nedelsiant pranešama apie prekių išleidimo sulaikymą; kai importuotojas pateikia atitinkamai tarnybai apeliaciją dėl sulaikymo, tas sulaikymas turi būti sąlygų, *mutatis mutandis*, turi vykti pagal 55 straipsnio sąlygas;
- c) valstybės narės valstybės institucijas ir pareigūnus nuo atitinkamų priemonių žalos atlyginimui prievolės atleidžia tik tada, kai veiksmai atliekami ar juos ketinama atlikti sąžiningai.

59 straipsnis

Žalos atlyginimo priemonės

Nepažeidžiant kitų veikimo teisių, kuriomis gali naudotis teisių turėtojas, ir pagal atsakovo teisę prašyti, kad teismas peržiūrėtų

sprendimą, kompetentingos institucijos turi teisę įpareigoti, kad pagal 46 straipsnyje išdėstytus principus neteisėtos prekės būtų sunaikintos ar realizuotos. Dėl prekių su suklastotu prekės ženklu, tai institucijos neleidžia tokių neteisėtų prekių reeksportuoti nepakeista forma ir taikyti joms muitinės procedūrų, išskyrus išskirtines aplinkybes.

60 straipsnis

De minimis importas

Valstybės narės gali netaikyti aukščiau išdėstytų nuostatų mažiems kiekiamis nekomercinio pobūdžio prekių, kurios sudaro keleivio asmeninį bagažą ar siunčiamos mažomis siuntomis.

5 skyrius

Baudžiamasis procesas

61 straipsnis

Valstybės narės numato, jog bent tyčinio prekės ženklo suklastojimo ar autorinių teisių piratavimo komerciniu mastu atvejais turi būti taikomas baudžiamasis procesas ir bausmės. Galimas žalos atlyginimo priemonės sudaro laisvės atėmimas ir (ar) piniginės baudos, pakankamos, kad atgrasintų nuo pažeidinėjimo, ir atitinkančios bausmės, skiriamas už panašaus sunkumo nusikaltimus. Atitinkamais atvejais galimas žalos atlyginimo priemonės taip pat sudaro neteisėtų prekių ir visų medžiagų bei įrangos, kurių naudojimas vyravo darant pažeidimą (prekių gamyboje), areštas, konfiskavimas bei sunaikinimas. Valstybės narės gali numatyti, kaip taikomas baudžiamasis procesas ir bausmės kitais intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo atvejais, ypač jeigu pažeidimai daromi sąmoningai ir komerciniu mastu.

IV DALIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ ĮSIGIJIMAS IR IŠSAUGOJIMAS IR SU TUO SUSIJUSI INTER PARTES TVARKA

62 straipsnis

1. Valstybės narės gali reikalauti kaip II dalies 2–6 skyriuose numatyto intelektinės nuosavybės teisių įsigijimo bei išsaugojimo sąlygos laikytis pagrįstų procedūrų ir formalumų. Tokios procedūros ir formalumai turi atitikti šios Sutarties nuostatas.

2. Kai intelektinės nuosavybės teisės įsigijimas priklauso nuo teisės suteikimo ar užregistravimo, valstybės narės užtikrina, kad suteikimo ar užregistravimo tvarka, kuri turi atitikti esmines teisės įsigijimo sąlygas, leistų per pakankamą laikotarpį suteikti ar užregistruoti teisę taip, kad būtų galima išvengti nepagrįsto apsaugos laiko sutrumpinimo.

3. Paryžiaus konvencijos (1967) 4 straipsnis taikomas *mutatis mutandis* paslaugų ženklams.

4. Intelektinės nuosavybės teisių įsigijimo ar išsaugojimo tvarka ir, jeigu valstybės narės teisė numato tokią tvarką, administracinio atšaukimo tvarka ir *inter partes* tvarka tokia, kaip protestavimo, atšaukimo ir anuliavimo, turi būti grindžiama bendrais, 41 straipsnio 2 ir 3 dalyse išdėstytais principais.

5. Galutinius administracinius sprendimus pagal kiekvieną šio straipsnio 4 dalimi numatytą tvarką turi peržiūrėti teismas arba administracinė institucija. Tačiau neturi būti įsipareigojimo suteikti galimybę tokiai sprendimų peržiūrai nesėkmingo protesto ar administracinio atšaukimo atvejais, su sąlyga, kad tokios tvarkos taikymo priežastis gali būti anuliavimas.

įsipareigojimą ir gali nutarti atidėti įsipareigojimą pranešti apie tokius įstatymus ir kitus teisės aktus tiesiai Tarybai, jeigu konsultacijos su WIPO dėl bendro registro, kuriame būtų šie įstatymai ir kiti teisės aktai, įsteigimo taikomi sėkmingai. Ryšium su tuo, Taryba taip pat svarsto kiekvieną veiksma, kurio reikia pranešimams pagal šios Sutarties įsipareigojimus, išplaukiančius iš Paryžiaus konvencijos (1967) 6ter straipsnio nuostatų.

3. Kiekviena valstybė narė turi būti pasirengusi, atsakydama į raštinę kitos valstybės narės prašymą, suteikti šio straipsnio 1 dalyje minimo pobūdžio informacijos. Valstybė narė, turinti pagrindo tikėti, kad tam tikras teismo sprendimas ar administracinis sprendimas, arba dvišalis susitarimas intelektinės nuosavybės teisių srityje daro poveikį jos teisėms pagal šią Sutartį, taip pat gali raštu prašyti, kad jai taptų prieinami arba ji būtų pakankamai smulkiai informuota apie tokius teismo sprendimus, administracinius sprendimus, ar dvišalius susitarimus.

4. Šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nėra jokių nuostatų, kurios reikalautų, kad valstybė narė atskleistų konfidencialią informaciją, kuri trukdytų įstatymų vykdymui ar kaip kitaip prieštarautų visuomenės interesams ar pažeistų teisėtus tam tikrų įmonių, valstybių, arba privačių, komercinius interesus.

64 straipsnis

Ginčų sprendimas

V DALIS

GINČŲ VENĖGIMAS IR SPRENDIMAS

63 straipsnis

Viešumas

1. Valstybėje narėje įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai aktai bei galutiniai teismo sprendimai ir bendro pobūdžio administraciniai sprendimai, susiję su šios Sutarties objektu (intelektinės nuosavybės teisės, jų apimtis, įsigijimas, užtikrinimas ir piktnaudžiavimo jomis prevencija), turi būti skelbiami arba, kai tokie skelbimai praktiškai nėra prieinami viešai nacionaline kalba, tokiu būdu, kad Vyriausybės ir teisių turėtojai galėtų su jais susipažinti. Galiojančios sutartys dėl šios Sutarties objekto tarp valstybės narės Vyriausybės ar Vyriausybės agentūros ir kitos valstybės narės Vyriausybės ar Vyriausybės agentūros taip pat turi būti skelbiamos.

2. Valstybės narės praneša apie įstatymus ir kitus teisės aktus, minimus šio straipsnio 1 dalyje, TRIPS tarybai, norėdamos padėti tai Tarybai peržiūrėti šios Sutarties veikimą. Taryba stengiasi iki minimumo sumažinti valstybėms narėms sunkumus vykdyti šį

1. GATT 1994 XXII ir XXIII straipsnių nuostatos, išplėtos ir taikomos pagal Susitarimą dėl ginčų sprendimo, yra taikomos konsultacijoms ir ginčų, kilusių pagal šią Sutartį, sprendimui, išskyrus atvejus, kurie specialiai šioje Sutartyje numatyti kaip kitokiu būdu spręstini atvejai.

2. GATT 1994 XXIII straipsnio 1 dalies b ir c punktai netaikomi ginčų, kilusių pagal šią Sutartį, sprendimui penkerius metus, skaičiuojant nuo PPO Sutarties įsigaliojimo dienos.

3. Per šio straipsnio 2 dalyje paminėtą laikotarpį TRIPS taryba išnagrinėja pagal šią Sutartį pateiktų nusiskundimų, kurių pobūdis apibūdintas GATT 1994 XXIII straipsnio 1 dalies b ir 1c punktuose, apimtį bei specifiką ir savo rekomendacijas pateikia Ministrų konferencijos patvirtinimui. Kiekvienas Ministrų konferencijos sprendimas, kad tokias rekomendacijas reikia patvirtinti arba šio straipsnio 2 dalimi numatytą laikotarpį reikia pratęsti, turi būti priimamas tik konsensuso būdu, o patvirtintos rekomendacijos įsigalioja visoms valstybėms narėms be tolesnio oficialaus priėmimo proceso.

VI DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO SUSITARIMAI

65 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio susitarimai

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalių nuostatas, jokia valstybė narė neprivalo taikyti šios Sutarties nuostatų, kol nesibaigia bendrasis vienerių metų laikotarpis nuo PPO Sutarties įsigaliojimo dienos.

2. Besivystanti valstybė narė turi teisę atidėti šios Sutarties nuostatų, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnių nuostatas, taikymo laiką dar ketverių metų laikotarpiui, pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje apibrėžtam laikotarpiui.

3. Kiekviena kita valstybė narė, kuri pereina iš planinės į rinkos ekonomiką ir kuri vykdo savo intelektinės nuosavybės sistemos struktūrinę reformą ir susiduria su konkrečiomis problemomis, rengdama ir įgyvendindama intelektinės nuosavybės įstatymus ir kitus teisės aktus, taip pat gali pasinaudoti atidėjimo laikotarpiu, kaip numatyta šio straipsnio 2 dalyje.

4. Tiek, kiek besivystanti valstybė narė pagal šią Sutartį privalo išplėsti apsaugą prekių patentams, kad apimtų technologijos sritį, kuri nėra taip ginama jos teritorijoje, kai tai valstybei narei apskritai pradedama taikyti ši Sutartis, ji, kaip apibrėžta šio straipsnio 2 dalyje, gali atidėti II dalies 5 skyriaus nuostatų dėl prekių patentų taikymą tokioms technologijos sritims papildomai dar 5 metų laikotarpiui.

5. Valstybė narė, kuri pasinaudoja pereinamuoju laikotarpiu pagal šio straipsnio 1, 2, 3 ar 4 dalis, užtikrina, kad dėl jokių jos įstatymų, kitų teisės aktų ir praktikos pakeitimų, padarytų per tą laikotarpį, šios Sutarties nuostatų atitikimas dar labiau nesumažėtų.

66 straipsnis

Mažiausiai išsivysčiusios valstybės narės

1. Atsižvelgiant į atitinkamus mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių poreikius ir reikalavimus, jų ekonominius, finansinius ir administracinius sunkumus ir jų lankstumo poreikį, kuris leistų sukurti gyvybingą technologinę bazę, iš tokių valstybių narių neturi būti reikalaujama taikyti šios Sutarties nuostatas, išskyrus 3, 4 ir 5 straipsnių nuostatas, 10 metų nuo tos dienos, kai ši Sutartis pradedama taikyti, kaip numatyta 65 straipsnio 1 dalyje. TRIPS taryba, esant tinkamai motyvuotam mažiausiai išsivysčiusios valstybės narės prašymui, šį laikotarpį pratęsia.

2. Išsivysčiusios valstybės narės sudaro savo teritorijose esančioms įmonėms ir institucijoms aplinkybes, skatinančias perduoti technologijas mažiausiai išsivysčiusioms valstybėms narėms, kad šios galėtų kurti tvirtą ir gyvybingą technologinę bazę.

67 straipsnis

Techninis bendradarbiavimas

Siekdamos palengvinti šios Sutarties įgyvendinimą, išsivysčiusios valstybės narės numato, gavusios besivystančių ir mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių prašymą, abipusiai sutartais terminais ir sąlygomis, techninį ir finansinį bendradarbiavimą besivystančių ir mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių labui. Toks bendradarbiavimas apima pagalbą rengiant įstatymus ir kitus teisės aktus dėl intelektinės nuosavybės apsaugos ir užtikrinimo, taip pat užtikrinimo, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo jomis, ir toks bendradarbiavimas apima ir paramą, kuriant atitinkamas įstaigas bei agentūras šalyje ar gerinant jų darbą, įskaitant personalo mokymą.

VII DALIS

INSTITUCIJOS; BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

68 straipsnis

Taryba dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba

TRIPS taryba kontroliuoja šios Sutarties veikimą, o ypač valstybių narių išsipareigojimų prisiimtų pagal šią Sutartį laikymąsi, ir suteikia valstybėms narėms galimybę konsultuotis intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba klausimais. Ji vykdo ir kitas funkcijas, kurias jai skiria valstybės narės, o ypač teikia visokeriopą jų prašymu pagalbą sprendžiant ginčus. Vykdydama savo funkcijas, TRIPS taryba gali konsultuotis su kiekvienu šaltiniu, kuris jai atrodo tinkamas, ir prašyti iš jo informacijos. Konsultuodamasi su WIPO, Taryba per vienerius metus nuo pirmojo savo susitikimo siekia sudaryti atitinkamus susitarimus dėl bendradarbiavimo su tos organizacijos padaliniais.

69 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

Valstybės narės sutaria bendradarbiauti viena su kita, siekdamos panaikinti tarptautinę prekybą prekėmis, pažeidžiančiomis

intelektinės nuosavybės teises. Šiuo tikslu jos įkuria kontaktinius centrus savo administracijose ir praneša apie juos, ir yra pasirengusios keistis informacija apie prekybą intelektinės nuosavybės teises neteisėtomis prekėmis. Jos ypač skatina keitimąsi informacija bei bendradarbiavimą tarp muitinės tarnybų dėl prekybos prekėmis su suklasztotu prekės ženklu ir piratinėmis prekėmis, pažeidžiančiomis autorines teises.

70 straipsnis

Esamo objekto apsauga

1. Ši Sutartis neįpareigoja dėl veiksmų, įvykusių prieš šios Sutarties taikymą aptariamajai valstybei narei.

2. Jeigu kitaip nenumatyta šioje Sutartyje, dėl šios Sutarties tą dieną, kai ji pradama taikyti aptariamajai valstybei narei, atsiranda įsipareigojimų dėl viso toje šalyje esančio šios Sutarties objekto, kuris tuo metu toje valstybėje narėje yra ginamas arba kuris atitinka ar tuojau atitiks gynimo pagal šios Sutarties sąlygas kriterijus. Dėl šios straipsnio dalies bei dėl 3 ir 4 dalių įsipareigojimai dėl autorių teisių egzistuojančių darbų atžvilgiu turi būti numatyti tik pagal Berno konvencijos (1971) 18 straipsnį, o įsipareigojimai fonogramų gamintojų ir atlikėjų turimose fonogramose teisių atžvilgiu turi būti numatyti tik pagal Berno konvencijos (1971) 18 straipsnį taip, kaip jų taikymą numato šios Sutarties 14 straipsnio 6 dalis.

3. Nėra įsipareigojimo atnaujinti apsaugą objekto, kuris šios Sutarties įsigaliojimo aptariamajai valstybei narei dieną tapo visuotine nuosavybe.

4. Dėl veiksmų, atliekamų specifinių objektų atžvilgiu, įkūnijančių ginamąjį objektą, kurie tampa pažeidžiančiais veiksmais, priėmus teisės aktus, atitinkančius šią Sutartį, ir kurie buvo pradėti vykdyti arba ryšium su kuriais buvo padarytos reikšmingos investicijos prieš tai, kai ta valstybė narė prisijungė prie PPO Sutarties, kiekviena valstybė narė gali numatyti, kad, kai tokie veiksmai tęsiasi prasidėjus šios Sutarties tai valstybei narei taikymo laikui, priemonės žalai atlyginti, kuriomis gali pasinaudoti teisės turėtojas, yra ribojamos. Tačiau tokiais atvejais valstybė narė numato, kad turi būti sumokėtas bent teisėtas atlyginimas/kompensacija.

5. Valstybė narė neprivalo taikyti 11 straipsnio ir 14 straipsnio 4 dalies nuostatų originalams nei kopijoms, pirktiems iki šios Sutarties taikymo tai valstybei narei dienos.

6. Neturi būti reikalaujama, kad valstybės narės taikytų 31 straipsnį ar 27 straipsnio 1 dalies reikalavimą, kad patentų teisėmis galima naudotis nepriklausomai nuo technologijos srities be teisių turėtojo leidimo, kai leidimą tokiam naudojimui suteikė Vyriausybė prieš tai, kai tapo žinoma apie šią Sutartį.

7. Tokių intelektinės nuosavybės teisių atveju, kurių apsauga yra sąlygiška jas užregistravus, prašymus dėl apsaugos, kurie dar neišnagrinėti tą dieną, kai aptariamajai valstybei narei pradama taikyti ši Sutartis, turi būti leidžiama pataisyti ir jais paprašyti didesnės apsaugos, kuri numatyta pagal šios Sutarties nuostatas. Tokiose prašymų pataisose neturi būti naujo objekto.

8. Kai valstybė narė PPO Sutarties įsigaliojimo dieną nesuteikia patentų apsaugos farmacijos ir žemės ūkio chemijos produktams, sutinkamai su savo įsipareigojimais pagal 27 straipsnį, ta valstybė narė:

a) nepriklausomai nuo VI dalies nuostatų numato nuo PPO Sutarties įsigaliojimo dienos būdą, kuriuo galima paduoti patentines paraiškas tokiems išradimams;

b) nuo tos dienos, kai pradama taikyti ši Sutartis, šioms paraiškoms taiko patentabilumo kriterijus, išdėstytus šioje Sutartyje, tokiu būdu, lyg tie kriterijai būtų taikyti toje valstybėje narėje paraiškos padavimo dieną arba, pretenduojant į pirmenybę turėti patentą, paraiškoje nurodytos pirmenybės dieną;

c) numato patento apsaugą pagal šią Sutartį nuo patento suteikimo dienos ir likusiam patento galiojimo laikui, skaičiuojant nuo paraiškos padavimo dienos pagal šios Sutarties 33 straipsnį, suteikiamą toms iš šių paraiškų, kurios atitinka šios straipsnio dalies b punkte išdėstytus apsaugos kriterijus.

9. Kai produktas valstybėje narėje yra patentinės paraiškos objektas sutinkamai su šio straipsnio 8 dalies a punktu, nepriklausomai nuo VI dalies nuostatų, išimtinės rinkodaros teisės turi būti suteikiamos trumpesniam iš laikotarpių: 5 metų laikotarpiui po pritarimo toje valstybėje narėje rinkodaros veiklai gavimo arba laikotarpiui iki suteikiamas arba atmetamas produkto patentas toje valstybėje narėje, su sąlyga, kad įsigaliojus PPO Sutarčiai buvo paduota patentinė paraiška ir buvo suteiktas patentas tam produktui kitoje valstybėje narėje ir toje kitoje valstybėje narėje buvo gautas pritarimas rinkodaros veiklai.

71 straipsnis

Peržiūra ir pataisos

1. TRIPS taryba peržiūri šios Sutarties įgyvendinimą pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, nurodytam 65 straipsnio 2 dalyje.

Atsižvelgdama į patirtį, įgytą įgyvendinant šią Sutartį, Taryba peržiūri ją, praėjus 2 metams nuo tos dienos, kai baigėsi pereinamasis laikotarpis, o po to ją peržiūri tokios pat trukmės intervalais. Taryba gali taip pat atlikti peržiūrą priklausomai nuo bet kokių svarbių, naujų įvykių, kurie galėtų būti pagrindu šios Sutarties pakeitimams ar pataisoms.

2. Pataisos, kurios skirtos tik prisitaikyti prie aukštesnio intelektinės nuosavybės teisių apsaugos lygio, pasiekto ir galiojančio kitose daugiašalėse sutartyse ir pagal tas sutartis priimto visų PPO valstybių narių, TRIPS tarybos konsensuso pagrindu gali būti perduotos Ministrų konferencijai, kuri imtųsi veiksmų pagal PPO Sutarties X straipsnio 6 dalį.

72 straipsnis

Išlygos

Jokių šios Sutarties nuostatų atžvilgiu išlygos negalimos be kitų valstybių narių sutikimo.

73 straipsnis

Saugumo išimtys

Jokios šios Sutarties nuostatos:

- a) nereikalauja, jog valstybė narė pateiktų kokią nors informaciją, kurios atskleidimą ji laiko prieštaraujančiu esminiams savo saugumo interesams; arba
- b) nedraudžia valstybei narei imtis kokių nors veiksmų, kuriuos ji mano esant reikalinga esminių savo saugumo interesų apsaugai:
 - i) susijusių su skylančiomis medžiagomis ar medžiagomis, iš kurių jos gaunamos;
 - ii) susijusių su ginklų, amunicijos ir karinio inventoriaus judėjimu ir kitokių prekių ir medžiagų judėjimu, kuris vyksta tiesiogiai ar netiesiogiai karinės dalies aprūpinimo tikslu;
 - iii) kurių imamasi karo metu ar susidarius kitoms ekstremalioms situacijoms tarptautiniuose santykiuose; arba
- c) nedraudžia valstybei narei imtis kokių nors veiksmų, vykdančių savo išsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų Įstatus dėl tarptautinės taikos ir saugumo palaikymo.